

ВСТУП

Актуальність роботи: одними з найбільших проблем сьогодення є погіршення екологічного стану навколишнього середовища та виснаження природних традиційних енергетичних ресурсів. Оскільки природні енергетичні ресурси, а саме природні корисні копалини є невідновлювальними первинними джерелами енергії, а також генерація електроенергії на їх основі спричинює забруднення навколишнього середовища, то гостро постає питання у пошуку варіантів вирішення цих проблем. Одним із можливих варіантів вирішення цих проблем є використання відновлювальних джерел енергії, наприклад сонячної енергії. Основними її перевагами є те, що вона являється екологічно чистою та невичерпною.

Одним з напрямків перетворення сонячної енергії є фотовольтаїка, в основу якої входять фотоелектричні перетворювачі (фотомодулі), які перетворюють енергію сонячних променів в електроенергію. Але для отримання максимальної генерації електроенергії необхідно забезпечити певні умови, а саме встановити мінімальний кут відхилення фотомодулів від сонячних променів. Для вирішення цієї задачі використовують системи повороту сонячних панелей (СПБСП), які відслідковують рух Сонця та здійснюють поворот фотомодулів на необхідний кут.

Мета і задачі дослідження. Розробка та проектування ефективної системи повороту блоку сонячних панелей і зручного інтерфейсу взаємодії людини-оператора з системою.

Для досягнення мети дослідження визначені наступні задачі:

- аналіз залежності генерації сонячних фотомодулів від кута падіння сонячних променів на поверхню фотомодуля, огляд існуючих систем повороту блоку сонячних панелей за Сонцем і формування вимог до проектованої системи;
- розробка та обґрунтування технічних рішень щодо конструктивного виконання, електроприводу системи повороту блоку сонячних панелей;

- розробка системи автоматизації та інтерфейсу взаємодії з системою повороту;
- розроблення стартап-проекту.

Об'єкт дослідження: електромеханічна система сонячної електростанції з системою повороту блоку сонячних панелей.

Предмет дослідження: підвищення рівня ефективності використання сонячної електростанції за рахунок застосування регульованого електропривода системи повороту фотомодулів за Сонцем, що досягається відстеженням оптимального куту повороту та реалізацією інтерфейсу взаємодії людини-оператора з системою.

Методи дослідження: методи математичного моделювання.

Наукова новизна роботи:

1. розробка системи, яка дозволяє ефективно керувати поворотом фотомодулів;
2. розроблено інтерфейс взаємодії людини з системою, що робить використання системи більш зручним в цілому.

Практична цінність роботи:

1. розроблено конструктивні рішення системи повороту блоку сонячних панелей;
2. розроблено структурну схему керування системою повороту блоку сонячних панелей (СПБСП), що забезпечує стеження системи за Сонцем;
3. розроблено електромеханічні рішення СПБСП.

Публікації.

1. Ващенко Я. О., Пантєєв Р. В. Порівняльний аналіз поворотних механізмів блоку фотоелектричних модулів. *Міжнародний науково-технічний журнал молодих учених, аспірантів і студентів "Сучасні проблеми електроенергетехніки та автоматики"* (Київ, 10 груд. 2019). Київ, 2019. С. 554-555.